

Katarzyna Kłosińska
Uniwersytet Warszawski, Warszawa
katarzyna.klosinska@uw.edu.pl

MIKRO- I MAKROSTRUKTURA SŁOWNIKA NEOLOGIZMÓW OBSERWATORIUM JĘZYKOWEGO UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

Słowa kluczze: neologizm, neografia, leksykografia, słownik, słownik społecznościowy
Keywords: neologism, neography, lexicography, dictionary, crowdsourcing dictionary

Tworzony na stronie Obserwatorium Językowego Uniwersytetu Warszawskiego¹ (www.obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl)² słownik polskich neologizmów powstał z myślą o różnych grupach odbiorców. Z jednej strony, jak każdy słownik o szerokim zasięgu (zawartość witryny jest dostępna dla każdego), jest on skierowany do osób, które chcą poznać znaczenie nowych jednostek leksykalnych (a także ich pochodzenie, okoliczności powstania itp.). Z drugiej strony został on tak zaprojektowany, by mógł służyć badaczom (głównie lingwistom) w pracach nad najnowszą polszczyzną.

-
- 1 Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego jest jednostką tworzącą słownik neologizmów, prowadzącą poradnię językową oraz popularyzującą wiedzę o języku polskim. Zespół Obserwatorium tworzą pracownicy Instytutu Języka Polskiego UW: Agata Hącia, Katarzyna Kłosińska, Jarosław Łachnik, Barbara Pędzich. Udział w pracach nad słownikiem biorą też Dagmara Banasiak i Kaja Kiełpińska (do końca 2023 r. także Mateusz Adamczyk).
 - 2 Strona pod tym adresem działa od połowy 2021 r. Wcześniej słownik znajdował się w witrynie www.nowewyrazy.uw.edu.pl, która obecnie ma charakter wyłącznie archiwalny. Zarejestrowany tam materiał był opracowywany na podstawie innych zasad, przyjętych przez poprzedni zespół (działający w latach 2014–2020). Zob. też Hącia et al. 2021a, 2021b.

1. Mikrostruktura słownika

Słownik podaje informacje różnego typu, przy czym nie wszystkie są obligatoryjne w każdym haśle. Tym, co czytelnik na pewno znajdzie w opisie jednostki, są (oprócz główki): definicja znaczenia (z wbudowanymi kwalifikatorami) i przykłady użycia (a także technikalnia: data zgłoszenia, data rejestracji, nazwisko osoby zgłaszającej, nazwisko redaktora itp.). Obecność dalszych elementów artykułu hasłowego zależy od charakteru jednostki. Jeśli występuje ona w różnych postaciach (ortograficznych, np. *grillowicz* – *grilowicz*, i/lub frazeologicznych, np. *dyplomacja bazarowa* – *bazarowa dyplomacja*)³, to są one podane jako warianty stanowiące hasła odsyłaczowe. Odsyłacze służą też do wskazania wewnętrznych powiązań semantycznych (zarówno w aspekcie paradygmatycznym, jak i syntagmatycznym), czasem strukturalnych, a zwykle jednych i drugich (np. *barber*, *barber shop*, *barberski*, *barbering*). W wypadku jednostek, których wymowa (np. *alt-right*) i odmiana (np. *foodies*) mogłyby nie być oczywiste dla użytkowników polszczyzny, wyjaśnione są te dwa elementy.

Na strukturę hasła, oprócz tych zwyczajowych komponentów leksykograficznych, składają się także dwa inne typy informacji: 1) istotne (zwłaszcza dla badaczy) dane o takich cechach jednostki, które można skategoryzować, zaznaczając odpowiednie pole z wybieranej listy, 2) pola narracyjne, zawierające – jeśli to potrzebne – dodatkowy opis jednostki. Mianowicie kategorii składających się na pierwszy typ informacji, czyli charakteryzujących jednostkę, jest 14 – dla przykładu wymienimy kilka: typ nowości (forma / znaczenie / zasięg socjolektalny), postać graficzna (ciągłość/nieciągłość), pochodzenie (obce/rodzime), wartość słowotwórcza (derywat prosty / derywat złożony / derywat od wyrażenia przyimkowego / wyraz niemotywowany), wartość frazeologiczna (fraza / zwrot / wyrażenie rzeczownikowe / wyrażenie określające / wskaźnik frazeologiczny)⁴, wartość ekspresywna (jest / nie ma), wartość aksjologiczna (wartościowanie pozytywne / wartościowanie negatywne), wartość jednostki ze względu na typ kontaktu (jednostka używana przede wszystkim w kontaktach środowiskowych lub przez ludzi interesujących się danym tematem)⁵. Oczywiście nie każdą jednostkę da się scharakteryzować według wszystkich kategorii, gdyż część z nich nie jest relewantna dla wszystkich haseł. Informacje te przekazane są w formie kolorowych symboli (tagów) umieszczonych obok główki. Skategoryzowanie jednostki pozwala przeszukiwać zawartość słownika ze względu na określone cechy (np. szukamy derywatów złożonych) lub ich kombinację

3 Pojęcie wariantów frazeologicznych obejmuje (w koncepcji leksykograficznej OJ UW) tylko jednostki różniące się szykiem elementów i kompletnością składu.

4 Stosujemy klasyfikację morfologiczno-syntaktyczną Andrzeja Marii Lewickiego (1986).

5 Zagadnienie to zostanie omówione w dalszej części artykułu.

(np. jednostki ciągle, wartościujące pozytywnie), czemu służy odpowiednia przeszukiwarka⁶. Jeśli jakieś cechy jednostki wymagają uszczegółowienia, to odpowiednie informacje (np. źródło zapożyczenia) znajdują się w tzw. polach narracyjnych, stanowiących drugi typ informacji hasłowej. W nich też zamieszczone są informacje dodatkowe (te, które nie znajdują miejsca w zasadniczej części opisu) i pozajęzykowe (np. o okolicznościach powstania jednostki). Jeśli jednostka budzi wątpliwości interpretacyjne, to ich miejscem jest także któreś z pól narracyjnych.

2. Makrostruktura słownika

2.1. Przeznaczenie

Słownik neologizmów OJ UW ma charakter społecznościowy⁷ (*crowdsourcingowy, kolaboracyjny* [Bielińska 2020: 240]) – powstaje przy udziale osób spoza zespołu, tzw. zwykłych użytkowników języka (zwanym przez badaczy *niejęzykoznawcami, nieleksykografami, leksykografami amatorami*, „profanami” leksykografii [Dolar 2018: 35]). Pozyskiwaniem materiału do słownika zajmują się jednak głównie członkowie zespołu redakcyjno-badawczego, wspomagani przez stałych współpracowników (doktorantów), a także studentów Wydziału Polonistyki UW odbywających praktyki leksykograficzne.

Można stworzyć skalę, której każdy z krańców odpowiadałby wielkości udziału niespecjalistów w tworzeniu zbioru neologizmów⁸. Tak więc na jej lewym krańcu mieściłyby się słowniki tworzone wyłącznie przez specjalistów (np. Smółkowa 1998)⁹. Na prawym – publikacje całkowicie *crowdsourcingowe*, zawierające wyłącznie hasła zgłoszone przez użytkowników, niepoddane obróbce redakcyjnej (np. *Miejski* czy *La Parlure*). Na środku natomiast – słowniki powstające wyłącznie z haseł „społecznościowych”, jednak pod niewielkim nadzorem administratora strony, zwykle zajmującego się leksykografią amatorsko, lub innych użytkowników (np. *Vasisdas*,

6 Zamieszczona w zakładce „Szukaj haseł”.

7 Nazwa *słownik społecznościowy*, utworzona przez zespół Obserwatorium, wydaje się właściwsza niż *słownik kolaboracyjny*, gdyż przymiotnik *kolaboracyjny* (‘polegający na współpracy, wynikający ze współpracy’) nie jest ugruntowany w polskiej terminologii, za to jako leksem należący do polszczyzny ogólnej jest nacechowany negatywnie, bo dotyczy współpracy z wrogiem. Tymczasem *społecznościowy* wpisuje się w ciąg połączeń wyrazowych wskazujących na udział społeczeństwa w tworzeniu dzieła (por. *społecznościowe tworzenie wiedzy, media społecznościowe*, zob. Bendyk 2020) i nie jest obciążony aksjologicznie.

8 Zob. bibliografia.

9 A także inne zbiory neologizmów powstałe w Obserwatorium Językowym PAN (pod red. Teresy Smółkowej i/lub Danuty Tekiel, pełny ich wykaz – zob. bibliografia do artykułu B. Pędzich zamieszczonego w tym tomie). W związku z dyskusjami wokół nazwy *Obserwatorium Językowe* – zob. Hącia et al. 2021a.

Schimpfwort Lexikon czy – pierwszy w historii [Dolar 2018: 34], powstały w 1999 r.¹⁰ – *Urban Dictionary*). Na tym tle OJ UW¹¹ mieściłoby się blisko lewego krańca. Choć bowiem internauci zgłaszają jednostki leksykalne uważane przez siebie za neologiczne (wymogiem jest podanie prowizorycznej choćby definicji znaczenia oraz co najmniej dwóch poświadczeń ze źródłem), to ich selekcją¹² i opracowaniem zajmują się wyłącznie członkowie zespołu redakcyjnego, którzy opisują także hasła pozyskane w wyniku ekscerpacji własnej. Warto też dodać, że Obserwatorium Językowe UW jest obecnie bodaj jedynym w Polsce ośrodkiem neograficznym, którego redaktorzy są językoznawcami badaczami.

2.2. (Nie)reprezentatywność

Decyzja zespołu dotycząca przeznaczenia słownika (nie tylko do celów użytkowych, lecz także badawczych) oraz proporcji między działaniami amatorskimi a profesjonalnymi (na korzyść tych drugich) przesądziła o jego makro- i (przedstawionej już pokrótce) mikrostrukturze. Na zawartość słownika wpływ mają także (niestety) czynniki pozamerytoryczne, jakimi są (przede wszystkim) ograniczenia finansowe¹³ oraz tryb jego tworzenia – zanim obecny zespół przystąpił do prac, słownik już od kilku lat istniał¹⁴, lecz jego jakość była wysoce niezadowalająca (Wierzchoń, Graliński 2016). Należało zatem wprowadzać nowe hasła i jednocześnie opracowywać nową koncepcję opisu¹⁵. Te przyziemne powody sprawiły, że hasła nie są pozyskiwane w wyniku regularnej i ujętej w określone ramy ekscerpacji tekstów tworzących korpus reprezentatywny dla polskiego uniwersum tekstowego¹⁶. Inaczej niż większość słowników OJ UW nie powstaje na bazie zaprojektowanej uprzednio siatki pojęciowej¹⁷, co także wynika z przywołanych tu ograniczeń. Można też sądzić, że z jednej strony przyjęcie schematu klasyfikacyjnego mogłoby spowodować utratę z pola widzenia nazywanych i opisywanych przez neologizmy zjawisk (pozajęzykowych), które się w nim nie mieszczą (choć, z drugiej strony, można też przypuszczać,

10 Choć w stopce redakcyjnej widnieje oznaczenie „1994–2024”.

11 Nazwa *Obserwatorium Językowe UW* jest tu użyta metonimicznie (w znaczeniu ‘słownik’). Ze względów praktycznych będziemy się nią posługiwać (zamiennie ze: *słownik*, *leksykon*).

12 Wyniki negatywnej selekcji są prezentowane w zakładce „Negatywna weryfikacja”.

13 Członkowie zespołu są pracownikami Instytutu Języka Polskiego UW. Prace nad słownikiem są ich zajęciem pozaetatowym.

14 Pod adresem: www.nowewyrazy.uw.edu.pl. Obecnie strona ta ma charakter wyłącznie archiwalny. Aktualna witryna prowadzona jest od połowy 2021 r.

15 Z tego powodu w opisie części haseł mogą występować pewne niekonsekwencje, są one jednak systematycznie likwidowane.

16 Do prowadzenia usystematyzowanej ekscerpacji zespół będzie jednak dążył.

17 O schematach klasyfikacyjnych tworzonych na potrzeby słowników – zob. Batko-Tokarz 2018.

że każdą jednostkę da się zaklasyfikować do odpowiedniego pola, natomiast pod wpływem neologiczności zmieniałaby się struktura pól). Nie należy zatem z zawartości OJ UW wyprowadzać wniosków o charakterze strukturalnym i statystycznym – gdyby spróbować dokonać klasyfikacji tematycznej zarejestrowanych jednostek, to nie odzwierciedlałaby ona rzeczywistego obrazu onomazjologicznego nowej polszczyzny, jak również zagęszczenie poszczególnych pól wyrazami opisanymi w słowniku nie oddałoby faktycznych proporcji w obrębie każdego z owych pól. Pod tym względem słownik neologizmów OJ UW zbliża się do słowników społecznościowych tworzonych w sposób żywiolowy.

2.3. Cele

Wskazane tu czynniki organizacyjno-finansowe wpływają na kształt słownika tylko do pewnego stopnia. Jego makrostruktura jest funkcją jego celu: rejestracji nowej leksyki na bieżąco, *in statu nascendi*, w fazie przednormatywnej. Dotychczasową polską praktyką leksykograficzną było tworzenie słowników neologizmów spośród jednostek już ustabilizowanych i wyekscerpowanych z tekstów oficjalnych (Smółkowska, Tekiel 1977; Smółkowska 1998, 2013; Tekiel 1988, 1989)¹⁸. Kryterium uznania jednostki za neologiczną była jej nieobecność w dotychczasowych słownikach (lub w ich poprzednich wydaniach). Tym kierują się także redaktorzy najważniejszych słowników wydawanych w krajach innych niż Polska (np. we Francji czy Wielkiej Brytanii), którzy co jakiś czas (np. corocznie lub cokwartalnie) uzupełniają listę haseł o nowe jednostki (np. *Le Petit Robert*, *Le petit Larousse*, *Oxford English Dictionary*, *Dictionary.com*, *Merriam-Webster*). Jest to często poprzedzone odpowiednią zapowiedzią i szeroko dyskutowane¹⁹ zarówno przez specjalistów, jak i przez zwykłych użytkowników języka. Prezentacji zasobu nowego słownictwa towarzyszą komentarze, czy to prasowe, czy to wewnątrzredakcyjne (Price 2023; Chaïeb 2023; Khalil 2023; *Updates*; Creamer 2024). Włączenie neologizmów do zasobu słowników jest dla użytkowników języka sygnałem ich normatywności i usankcjonowania ich obecności w języku (można, za francuskim badaczem Jeanem-Claude'em Boulangerem, posłużyć się metaforą powtórnych narodzin słowa i aktu chrztu)²⁰, co przyczynia się też do osłabiania ich poczucia neologiczności²¹.

18 A także inne zbiory neologizmów powstałe pod red. Teresy Smółkowej i/lub Danuty Tekiel (zob. bibliografia do artykułu B. Pędzich zamieszczonego w tym tomie).

19 Wyszukiwarka Google zwróciła 414 wyników frazy „Larousse nouveaux mots 2023” oraz ponad 2 miliony wyników analogicznej do niej frazy dla *Le Petit Robert* (stan na 29 I 2024).

20 „La mise en dictionnaire constitue donc une seconde naissance et acte de baptême pour le mot enregistré” (Boulanger 2010: 44, cyt. za: Siarri-Mesana 2015: 52).

21 O poczuciu neologiczności – zob. dalej.

Redakcja słownika neologizmów Obserwatorium Językowego UW przyjęła inne założenia. Przede wszystkim interesują nas wszystkie nowe²² jednostki, nie tylko te ustabilizowane. Jak wskazywał Andrzej Bogusławski (1976: 365):

Pełny obraz języka to przede wszystkim kompletne odwzorowanie rzeczywistych jednostek języka tworzących zdania [...]. [...] chodzi o uchwycenie jednostek wchodzących dopiero do obiegu, a takich są tysiące, zwłaszcza jeżeli uwzględnić jednostki ograniczone środowiskowo, regionalnie itd.

Przyjęcie wstępnej selekcji polegającej na odrzuceniu nieustabilizowanych elementów leksyki spowodowałoby utratę z pola widzenia okazjonalizmów oraz tych jednostek, które dopiero szukają sobie miejsca w polszczyźnie – zarówno pod względem morfologicznym (np. *foszyć się*, *fochować*, *fochować się*; *ofochany*, *zafochany*, *sfochowany*), jak i semantyczno-pragmatycznym (np. rzeczownik *dziaders* mający wiele odcieni znaczeniowych). Tymczasem ogląd jednostek, które dopiero wchodzi do języka i się w nim kształtują, pozwala ukazać słowo w „stop-klatce”, a język jako twór dynamiczny. Na etapie zbierania nowych słów trudno na ogół przesądzić, które z nich okażą się efemerydami, a które przetrwają. Słownik rejestruje liczne okazjonalizmy i potencjalizmy, które choć (jak widać z perspektywy kilku lat) nie przetrwały próby czasu, to mogą dostarczyć cennych informacji o kierunkach rozwoju słownictwa (np. technikach derywacyjnych) i o rzeczywistości pozajęzykowej (por. jednostki odnoszące się do wydarzeń politycznych, np. *hofmani*²³, *sasinalia*, czy pandemii COVID-19: *plandemia*, *sanitaryzm*, *koronasceptyk* itp.). Zatrzymanie w stop-klatce słów, które później okażą się efemerydalne, pozwala zaobserwować, z dystansu czasowego, jakie (które) elementy rzeczywistości stały się dla użytkowników mniej istotne czy przestały istnieć (jak się zresztą okazuje, nie tylko okazjonalizmy wychodzą po jakimś czasie z użycia – dzieje się tak też z jednostkami, które były

22 Przy czym pojęcie nowości jest względne, co w sposób skrótowy zostanie opisane na końcu artykułu.

23 Jak podaje OJ UW: „Czasownik został utworzony od nazwiska znanego (dziś byłego) polityka partii Prawo i Sprawiedliwość Adama Hofmana, który był oskarżany przez media, że na przełomie października i listopada 2014 r. próbował znacznie zawyżyć koszty służbowego wyjazdu do Hiszpanii. Media wskazywały wówczas na liczne nieprawidłowości w organizacji wyjazdu przez tego polityka (i polityków z nim podróżujących), a samo zdarzenie (i towarzysząca mu burza medialna) zostało wówczas nazwane aferą madrycką”. Definicja znaczenia wskazuje na to, że wyraz rozszerzył swój zasięg: ‘Niektórzy ludzie potocznie i ironicznie (z pewną złośliwością) mówią, zwłaszcza odnosząc się do polityków i innych osób publicznych, że ktoś hofmani, jeśli ta osoba zarabia na dietach służbowych, ryczałtach za wyjazdy służbowe itp., zawyżając rzeczywiste koszty działań i przywłaszczając sobie nadwyżkę pieniędzy. Wyrazu tego używa się zwłaszcza wtedy, gdy osoba, która tak się zachowuje, robi to z bardzo dużą pewnością siebie, czyli – w opinii mówiącego – postępuje tak jak Adam Hofman. Wyraz ten jest używany zwłaszcza przez osoby nieprzychylnie tej partii’. Poświadczenia użycia, zarejestrowane w słowniku, pochodzą z 2014 i 2015 r. (co nie przesądza o tym, że słowo mogło być używane i później, jednak sporadycznie).

w pewnym okresie w miarę stabilne i odnosiły się do zjawisk powszechnie znanych i ważnych dla społeczeństwa (Kłosińska 2014)).

Założenie o deskryptywnym charakterze słownika OJ UW wynika nie tylko z celu, którym jest rejestracja słownictwa *in statu nascendi*, czyli oglądu normy realnej, nieskodyfikowanej. Jest jeszcze jeden powód, dla którego zrezygnowano z perspektywy preskryptywnej. Otóż każdorazowe podejmowanie decyzji o normatywności bądź nienormatywności jednostki nie jest możliwe (nie tylko zresztą w odniesieniu do najnowszych zasobów języka, lecz także jeśli chodzi o jednostki utrwalone (Kłosińska 2017)). Musiałoby być ono poprzedzone badaniami frekwencyjnymi (taką praktykę stosował choćby zespół Obserwatorium Językowego PAN, kierowanego w ostatnim okresie przez prof. Teresę Smółkową) oraz pobieżną choćby analizą pod względem kryteriów oceny elementów języka (Markowski 1999). Tymczasem gdy przyjrzymy się nowym wyrazom czy frazeologizmom, zauważymy, że pewna ich część nie spełnia kryterium wystarczalności (nazywają zjawiska i rzeczy już nazwane, por. np. *lokals* ‘tubylec’, *plażing* ‘plażowanie’), systemowości (*hambuks* ‘hamburger’, *bóldupić* ‘narzekać’)²⁴ czy autorytetu kulturalnego. To ostatnie zresztą, odwołujące się do roli uzusu „starej” inteligencji, zwłaszcza inteligencji humanistycznej, miało zastosowanie głównie w okresie powojennym (i późniejszym), gdy w wyniku szybkiego awansu społecznego szeregi inteligencji zasilają osoby bez bogatego zaplecza kulturowego (Kurkowska 1986). Procesy społeczne zachodzące przez kolejne dekady powojenne (coraz łatwiejszy dostęp do kultury, coraz wyższy poziom wykształcenia społeczeństwa) sprawiły, że różnice w zasobach kulturowych (w tym: w sposobie użycia języka) między „starą” a „nową” inteligencją się zacierają – przy czym nie polega to tylko na tym, że nowa inteligencja wzoruje się na tej wielopokoleniowej, lecz także na tym, że pełnoprawne stają się takie formy językowe, które mogą uchodzić za „niższe”. Proces ten nabrał rozpędu w okresie upowszechniania nowych technologii, w społeczeństwach sieci, które

[...] są strukturami otwartymi, zdolnymi do rozprzestrzeniania się bez ograniczeń, integrującymi nowe węzły tak długo, jak są w stanie podzielać te same kody komunikacyjne (np. wartości lub cele działania). Oparta na sieci struktura społeczna jest wysoce dynamicznym, otwartym systemem, podatnym na innowacje bez narażania na szwank swej równowagi (Castells 2007: 468).

Podstawą życia społecznego nie jest już model społeczeństwa przemysłowego z jego hierarchicznością, sformalizowaniem i scentralizowaniem, lecz model społeczeństwa sieci niemającego ośrodka, który w tradycyjnym społeczeństwie jest utożsamiany z władzą – władza (rozumiana jako elity symboliczne) jest zdecentralizowana, rozproszona, zmienna i płynna w przestrzeni, a co za tym idzie, wzorce

24 Takie struktury słowotwórcze powstały bez udziału środków derywacyjnych, co Hanna Jadacka określa jako „słowotwórstwo bez słowotwórstwa” (Jadacka 2001: 143).

zachowań, normy regulujące życie w zbiorowości nie są transmitowane pionowo (z góry na dół), lecz poziomo (między węzłami). Można zatem – w bardzo dużym uproszczeniu – stwierdzić, że w społeczeństwie sieci wszyscy są równi, z czego dla naszych rozważań najistotniejsze jest to, że słowa używane przez środowiska, które nie byłyby uznane za autorytet kulturalny, mają równą „wartość” co leksyka przynależna warstwom „wyższym”. Fakt ten pociąga za sobą ważną konsekwencję, jeśli chodzi o dobór haseł do OJ UW – podstawą oceny jednostek leksykalnych nie może być ich przynależność do języka danej grupy społecznej czy danego środowiska, a także obecność w tekstach określonego typu²⁵. Jak bowiem wskazano, „[...] obserwacja »przepływów« jednostek między odmianami języka [...] skłania do twierdzenia, że nie ma wyraźnej granicy stabilizacji jednostki w tej odmianie, którą można umownie nazwać polszczyzną ogólną” (Hącia et al. 2021a: 118).

Wydaje się zresztą, że w odniesieniu do najnowszej leksyki bardziej odpowiedni niż „polszczyzna ogólna” jest termin „inwariantne warstwy wyrazów pozbawionych nacechowania społecznego” (Grabias 2019: 115) – stąd dystansujące określenie odnoszące się do wyrażenia *polszczyzna ogólna*: którą można by nazwać. Skoro tak, to (biorąc także pod uwagę uprzednio już wskazane czynniki, takie jak nieprzystawalność tradycyjnych kryteriów oceny innowacji do współczesnej leksyki) normatywna preselekcja zniekształciłaby obraz słownictwa, które można uznać za akceptowane przez pewne środowiska i/lub ogół użytkowników języka. Zresztą w o wiele większym stopniu niż ze środowiskami posługującymi się socjolektami, a więc odmianami języka ogólnego, mamy do czynienia ze wspólnotami myśli, czyli grupami – na ogół tymczasowymi – ludzi połączonych zainteresowaniami (np. siatkówką, spektrum autyzmu, ptakami, pielęgnacją włosów, hodowlą kaktusów). Takie „socjolekty ukształtowane przez grupy o małej trwałości”, jak zauważył Stanisław Grabias (2019: 105), „widzi się [...] w obrębie mowy, a nie w obrębie odmian języka” (ibid.)²⁶. Ludzie funkcjonują w różnych porządkach, różnych wcieleniach – wykonują różne zawody, mają różne zainteresowania itp., należą do różnych społeczności (są mieszkańcami danego osiedla, rodzicami uczniów danej szkoły, pacjentami danego szpitala, studentami jednej uczelni itp.) i mają możliwość podzielenia się wszystkim, co dotyczy związanych z nimi spraw, w internecie. Zjawisko przepływów jednostek między tekstami tworzonymi przez poszczególne wspólnoty myśli oraz między nimi a tekstami kierowanymi z założenia do użytkowników języka o różnych zainteresowaniach (np. artykułami prasowymi) wpisuje się w porządek społeczeństwa sieci (zob. powyżej) czy też, według innej teorii, *plateau* (dosł. ‘płaska przestrzeń’), które

25 Por. także: „W wypadku neologizmów niełatwo ustalić ich przynależność do którejś z warstw słownictwa, zwłaszcza ze względu na determinologizację części terminów i płynne granice między leksyką potoczną a środowiskową oraz funkcjonowanie niektórych leksemów w więcej niż jednej warstwie” (Smółkowa 2009: 267).

26 Kwestię opisu jednostek używanych przez określone grupy czy środowiska omawia B. Pędzich w artykule zamieszczonym w tym numerze „LingVariów”.

jej autorzy scharakteryzowali: „Nazwijmy »plateau« wszelką wielość dającą się połączyć z czymś innym poprzez podziemne i naziemne łodygi, w sposób, który pozwala utworzyć i poszerzyć kłaczę” (Deleuze, Guattari 2015: 45).

Wzajemne przenikanie się słownictwa tworzonego w różnych typach tekstów dla różnych grup odbiorczych powoduje „jedność totalizacji” (ibid.: 23), co, gdyby przyjąć perspektywę preskryptywną, określilibyśmy jako mieszanie się stylów, odmian, form o różnym statusie normatywnym itp.

Świadomość opisanych wyżej procesów, a także przyjęcie założenia o deskryptywnym charakterze słownika skutkują decyzją, podjętą przez zespół redakcyjno-badawczy, o charakterze źródeł ekscerpacji materiału. Otóż z uniwersum tekstowego najnowszej polszczyzny *a priori* wyłączono publikacje ściśle naukowe. Kierowano się zasadą przystępności poznawczej²⁷ tekstów, ich niehermetyczności, zwłaszcza niespecialistyczności – należą one do różnych gatunków (z wyjątkiem naukowych), reprezentują różne style i stanowią odzwierciedlenie różnych zainteresowań ich autorów i adresatów. Są to więc artykuły prasowe i publicystyczne (zamieszczane w witrynach zarówno profesjonalnych, np. wyborcza.pl, onet.pl, jak i amatorskich), blogi, komentarze na forach internetowych, posty w mediach społecznościowych itp., komunikaty do obywateli (publikowane na stronach urzędów państwowych i innych), oferty handlowe itp.

Takie uściślenie dotyczące wyboru źródeł zapobiega nadmiernej profesjonalizacji materiału hasłowego, nie ogranicza jednak tematycznego zróżnicowania słownictwa. Należy przyjąć, że zróżnicowanie to jest leksykalnym odzwierciedleniem wielorakich zainteresowań internautów, ich obcowania z tekstami, które odnoszą się do rozmaitych dziedzin życia. Nie dziwi zatem obecność w słowniku OJ UW na przykład określeń sportowych, muzycznych, kulinarnych, związanych z polityką, psychologią, sztuką itp. (Hącia et al. 2021b: 132–133).

Główną przestrzenią tekstów poddawanych obserwacji pod kątem występowania w nich jednostek neologicznych jest, co oczywiste, internet. Oprócz niego źródłami materiałowymi są teksty drukowane oraz mówione.

2.4. Kryteria doboru materiału

Na koniec przedstawmy krótko kryteria, którymi kieruje się zespół przy kwalifikacji jednostek do słownika. Pierwsze kryterium zostało już wskazane – jest to kryterium **kognitywne**, wyłączające z zasobu ekscerpowanych tekstów publikacje nieprzystępne poznawczo. Kolejne kryterium – **poświadczeniowe** – w naszym wypadku polega na tym, że

27 Przy całej nieprecyzyjności określenia *przystępność poznawcza*.

[...] interesują nas jednostki, które mają co najmniej 10 poświadczeń w co najmniej 5 tekstach (najlepiej: reprezentujących różne gatunki), a znalezione użycia nie mogą mieć charakteru metatekstowego i po części także metajęzykowego. Do puli 10 użyć nie zaliczamy zatem ani takich, które pojawiły się w tzw. repostach, ani takich, które stanowią przedmiot dyskusji o charakterze metajęzykowym (por. częste pytania na forach internetowych: „Co znaczy słowo xyz” i odpowiedzi udzielane w formie hipotetycznych, wymyślonych przez forowiczów przykładów) (Hącia et al. 2021b: 112).

Istotnym kryterium ustalenia innowacyjności jednostki jest kryterium **leksyko-graficzne**, które

[...] opiera się na wykorzystaniu siatki haseł danego słownika, zazwyczaj ogólnego, tzw. narodowego, referencyjnego itp. Po stwierdzeniu, że analizowane hasło w siatce nie występuje, ocenia się jego nowość względem tego słownika (Wierchoń, Graliński 2016: 111).

Dla Obserwatorium Językowego UW słownikiem referencyjnym jest powstały w 2003 r. *Uniwersalny słownik języka polskiego* pod redakcją Stanisława Dubisza. Rok 2003 jest więc dla nas cezurą neologiczności. Obecność wyrazu lub frazeologizmu w USJP (w znaczeniu przysługującym jednostce podejrzewanej o bycie nową) przesądza o niewprowadzeniu ich do OJ UW. Nieobecność jednak nie przesądza o kwalifikacji – wówczas redaktorzy przeszukują inne słowniki diagnostyczne²⁸ i depozytoria leksykalne (Wierchoń 2010, 2011, 2012, 2014a, 2014b; Bogusławski, Wawrzyńczyk 1993; Bogusławski, Danielewiczowa 2005) oraz posiłkują się kryterium **tekstowym**, badając korpusy (NKJP, Monco PL, wyszukiwarke Google, NFJP), by wykluczyć jednostki używane przed 2003 r. Pewną rolę odgrywa także kryterium **introspekcyjne**, polegające „na określeniu chronologizacji danej jednostki ze względu na poczucie chronologizacyjne badacza [...]” (Wierchoń, Graliński 2016: 111).

Na koniec należy podkreślić, że stuprocentowe stwierdzenie neologiczności jednostki jest możliwe w zasadzie tylko w odniesieniu do wyrazów, które dotyczą tego, co w rzeczywistości pozajęzykowej nowe. Będą to więc na przykład określenia związane z nieistniejącymi wcześniej elementami życia politycznego, społecznego czy gospodarczego (*konfederassija*²⁹, *pięćsetplusy*³⁰, *putinflacja*³¹, *wybory*

28 Ich wykaz znajduje się w zakładce „Czym jest słownik neologizmów polskich” (<https://obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl/czym-jest-sloownik-neologizmow-polskich/>). Zespół korzysta także ze słowników powstałych pod red. T. Smółkowej i/lub D. Tekiel w Obserwatorium Językowym PAN.

29 Zob. definicję znaczenia zawartą w OJ UW: „Niektórzy ludzie konfederassiją (także: konfederossją) nazywają pogardliwie ugrupowanie polityczne Konfederacja, sugerując tym samym jego związku z rosyjską agenturą”.

30 Słowo o wielu znaczeniach, motywowane nazwą programu socjalnego: 500+.

31 ‘Wzrost inflacji w Polsce (a także w innych krajach) spowodowany – zdaniem mówiącego – pełnoskalową wojną w Ukrainie, wywołaną w 2022 r. przez Federację Rosyjską rządzoną przez Władimira Putina’ (OJ UW).

*kopertowe*³², *koronaświrus*, *koronasceptyk*³³ itp.), pojawieniem się nowych urządzeń, przedmiotów, technologii (*podcast*, *e-recepta*, *wiral*, *instagramować*) itp., a także takie, co do których mamy pewność, że zostały stworzone przez konkretną osobę w interesującym nas okresie (np. *biedański*³⁴). W dużej (jak można sądzić) części wypadków nie da się jednoznacznie stwierdzić, czy jednostka jest neologizmem, czy nie (por. Burkacka 2022; Derwojedowa, Kwiecień 2020). Pomijając kwestię zwodniczości kryterium leksykograficznego (zdarza się, że wyraz ustabilizowany w języku nie został zarejestrowany przez słowniki) oraz tekstowego (istniejące korpusy polskich tekstów obejmują stosunkowo niewielki zakres czasowy), pozostaje sprawa statusu jednostek, które pojawiały się i znikaly, by następnie znów się pojawić³⁵. Można je w uproszczeniu podzielić na trzy grupy, z których pierwszą stanowiłyby wyrazy i frazeologizmy „uśpione i obudzone” – funkcjonujące przez pewien czas (objęty pamięcią współczesnych użytkowników polszczyzny), a obecnie przywrócone do życia przez młodsze pokolenia (przykładem takich jednostek mogą być: *ciężarówka* ‘kobieta w ciąży’ i *rycząca czterdziestka* ‘kobieta w wieku ok. 40 lat, prowadząca rozrywkowy styl życia, często przy tym szukająca partnerów seksualnych’)³⁶. Drugą grupę stanowiłyby jednostki typu *destynacja* (‘cel podróży’) czy *atencja* (‘uwaga’), zapożyczone z łaciny lub języka nowożytnego innego niż angielski, zapomniane na kilkanaście (lub więcej) dekad i przywrócone do łask obecnie, jednak za sprawą angielszczyzny (nazwijmy je „zahibernowanymi” i „odhibernowanymi”). Do trzeciej grupy zaliczyłyby się wyrazy i frazeologizmy, które „przepływają”³⁷ między wspólnotami, przy czym trudno z całą pewnością ustalić, jaki zasięg miały i w tekstach jakiego rodzaju (specjalistycznych czy nie) występowały przed 2003 r. – takimi słowami są np. te związane z ujawnieniem nieheteronormatywnej orientacji seksualnej (*outing* i inne). Należy pamiętać też o tym, że o neologiczności danej jednostki przesądza nie tylko aspekt temporalny, lecz także aspekt postrzeżeniowy, czyli to, czy

32 [...] publicystyczna nazwa głosowania korespondencyjnego, które z powodu pandemii COVID-19 miało – decyzją władz państwowych – zastąpić głosowanie bezpośrednie (rozumiane jako osobiste głosowanie w lokalach wyborczych) w wyborach prezydenckich 10 maja 2020 r.’ (OJ UW).

33 Nazwy związane z pandemią COVID-19.

34 Przymiotnik ten ma dwa znaczenia, z których pierwsze zostało opisane w OJ UW następująco: „Ludzie interesujący się kuchnią wegańską jako biedańskie określają potrawy, dania itd., które są tanie i wegańskie (rzadziej wegetariańskie). Słowo wartościujące pozytywnie”. W dziale „Informacje pozajęzykowe” czytamy: „Za twórczynią tego słowa można uznać influencerkę Julitę Romaniuk, twórczynią instagramowego profilu kulinarnego »Biedanizm«, która po raz pierwszy określiła jako biedański swój sos pieczeniowy”.

35 Jean-François Sablayrolles (2019: 49) stwierdza wręcz, że jednostka może być neologizmem kilka razy, choć odnosi to spostrzeżenie do wielu różnych sytuacji, nie tylko takich, o których wspomniano w niniejszym artykule (ibid.: 187–210).

36 OJ UW zdaje sobie sprawę z niepewności co do ich neologiczności – służy temu odpowiedni tag i opis w polu narracyjnym.

37 Metaforyczne określenia: (jednostki) uśpione – obudzone, zahibernowane – odhibernowane, przepływające pochodzą od autorki tekstu.

jest ona postrzegana przez użytkowników języka jako nowa (poczucie neologiczności jest stopniowalne – można zaryzykować twierdzenie, że wyraz powstały niedawno, tzn. w naszym wypadku po 2003 r., lecz mocno ustabilizowany, np. *smartfon*, nie jest odczuwany lub jest odczuwany w niewielkim stopniu jako neologizm)³⁸. Na potrzeby neografii kwestie te są jednak istotne w niewielkim tylko stopniu.

Literatura

- BATKO-TOKARZ B., 2018, *Klasyfikacja tematyczna w WSJP PAN*, [w:] P. Żmigrodzki, M. Bańko, B. Batko-Tokarz, J. Bobrowski, A. Czelakowska, M. Grochowski, R. Przybylska, J. Waniakowa, K. Węgrzynek (red.), *Wielki słownik języka polskiego PAN. Geneza, koncepcja, zasady opracowania*, praca zbiorowa, Kraków, s. 79–92.
- BENDYK E., 2020, *Spoleczne i społecznościowe kształtowanie wiedzy*, [w:] A. Hącia, K. Kłosińska, P. Zbróg (red.), *Polszczyzna w dobie cyfryzacji*, s. 127–131, [on-line:] <https://publikacje.pan.pl/chapter/120181/spoleczne-i-spolesznosciowe-ksztaltowanie-wiedzy-br> (dostęp: 20 I 2024).
- BIELIŃSKA M. (red.), 2020, *Leksykografia. Słownik specjalistyczny*, Kraków.
- BOGUSŁAWSKI A., 1976, *O zasadach rejestracji jednostek języka*, „Poradnik Językowy” nr 8, s. 356–364.
- BOGUSŁAWSKI A., DANIELEWICZOWA M., 2005, *Verba polona abscondita. Sonda słownikowa III*, Warszawa.
- BOGUSŁAWSKI A., WAWRZYŃCZYK J., 1993, *Polszczyzna, jaką znamy. Nowa sonda słownikowa*, Warszawa.
- BOULANGER J.C., 2010, *Sur l'existence des concepts de « néologie » et de « néologisme »: propos sur un paradoxe lexical et historique*, [w:] M.T. Cabré (red.), *Actes del I Congrés Internacional de Neologia de les Llengües Romàniques*, Barcelone, s. 31–73.
- BURKACKA I., 2022, *Artystyczne neologizmy słowotwórcze. Wieczna młodość i drugie życie*, [w:] M. Ološtiak, L. Liptáková, K. Bendárová-Gibová (red.), *Slovanská slovotvoroba: synchronia, inovácie, neologizácia*, Prešov, s. 393–410, [on-line:] <https://www.pulib.sk/web/pdf/web/viewer.html?file=/web/kniznica/elpub/dokument/Olostiak26/subor/9788055529561.pdf> (dostęp: 20 I 2024).
- CASTELLS M., 2007, *Spółczesność sieci*, przeł. M. Marody, Warszawa [wyd. 1 ang. – 1996].
- CHAÏEB I., 2023, *PLS, boboisier, covidé... voici les nouveaux mots du dictionnaire*, Le Parisien, 9.05, [on-line:] <https://www.leparisien.fr/societe/pls-boboisier-covide-voici-les-nouveaux-mots-du-dictionnaire-09-05-2023-7MVOQOZRQJDKXCT24VCMXVWQGA.php> (dostęp: 20 I 2024).
- CREAMER E., 2024, *‘Wokery’, ‘safe word’ and ‘forever chemical’ added to the Oxford English Dictionary*, The Guardian, 12.01, [on-line:] <https://www.theguardian.com/books/2024/jan/12/wokery-safe-word-and-forever-chemical-added-to-the-oxford-english-dictionary> (dostęp: 20 I 2024).
- DELEUZE G., GAUTTARI F., 2015, *Tysiąc plateau*, red. J. Bednarek, Warszawa [wyd. 1 fr. 1980].

38 O pojęciu nowości pisał obszernie m.in. J.F. Sablayrolles (2019: 35–50).

- DERWOJEDOWA M., KWIECIEŃ M., 2020, *O złudności nowości, o pozorności dawności (na przykładzie demokracji)*, „Studia Językoznawcze” 19: *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, s. 83–96, <https://doi.org/10.18276/sj.2020.19-06>.
- DOLAR K., 2018, *Les dictionnaires collaboratifs en ligne, des objets métalinguistiques profanes*, „Les Carnets du Cediscor” 14: *Les métadiscours des non-linguistes*, s. 33–50, <https://doi.org/10.4000/cediscor.1161>.
- GRABIAS S., 2019, *Język w zachowaniach społecznych. Podstawy socjolingwistyki i logopedii*, Lublin.
- HĄCIA A., KŁOSIŃSKA K., ŁACHNIK J., PĘDZICH B., 2021a, *Słownik polskich neologizmów w Obserwatorium Językowym Uniwersytetu Warszawskiego*, [w:] E. Młynarczyk, E. Horyń (red.), *Dialog z Tradycją*, t. IX: *Językowe świadectwo przemian społecznych i kulturowych*, Kraków, s. 109–130.
- HĄCIA A., KŁOSIŃSKA K., ŁACHNIK J., PĘDZICH B., 2021b, *Problemy metodologiczne związane z opisem nowych jednostek języka na przykładzie słownika neologizmów OJ UW*, [w:] E. Młynarczyk, E. Horyń (red.), *Dialog z Tradycją*, t. IX: *Językowe świadectwo przemian społecznych i kulturowych*, Kraków, s. 131–153.
- JADACKA H., 2001, *System słowotwórczy polszczyzny (1945–2000)*, Warszawa.
- KHALIL H., 2023, *Oxford’s word of the year 2023 is just brimming with charisma*, CNN, 4.12, [on-line:] <https://edition.cnn.com/2023/12/04/world/oxford-word-of-the-year-2023-intl-scli-gbr/index.html> (dostęp: 20 I 2024).
- KŁOSIŃSKA K., 2014, *Co nam nie zostało z tych lat? O efemerydach leksykalnych lat 90. XX wieku*, „Poradnik Językowy” nr 6, s. 86–92.
- KŁOSIŃSKA K., 2017, *Istnienie i kształt normy językowej po przełomie cyfrowym*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” LXXIII, s. 81–89.
- KURKOWSKA H., 1986, *Próba charakterystyki socjolingwistycznej współczesnego języka polskiego*, [w:] H. Kurkowska (red.), *Współczesna polszczyzna. Wybór zagadnień*, Warszawa, s. 7–46.
- Le Petit Robert 2024 et ses mots nouveaux*, Le Robert, [on-line:] <https://www.lerobert.com/mots-nouveaux-petit-robert.html> (dostęp: 20 I 2024).
- LEWICKI A.M., 1986, *Składnia związków frazeologicznych*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” XL, s. 75–83.
- MARKOWSKI A., 1999, *Kryteria poprawności językowej*, [w:] A. Markowski (red.), *Nowy słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa, s. 1667–1669.
- MONCO PL: Monco PL, [on-line:] <https://monco.frazeo.pl>.
- Narodowy Korpus Języka Polskiego*, praca zbiorowa, red. A. Przepiórkowski, M. Bańko, R.L. Górski, B. Lewandowska-Tomaszczyk, Warszawa 2012.
- NFJP: Narodowy Fotokorpus Języka Polskiego, [on-line:] <https://nfjp.pl> (dostęp: 30 IX 2023).
- NKJP: Narodowy Korpus Języka Polskiego, [on-line:] <https://nkjp.pl>.
- OJ UW: A. Hącia, K. Kłosińska, J. Łachnik, B. Pędzich (red.), *Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego*, [on-line:] <https://obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl>.
- PĘDZICH B., 2024, *Wybrane problemy opisu neologizmów środowiskowych w słowniku Obserwatorium Językowego UW*, „LingVaria” XIX, nr 2 (38), s. 63–78.
- PĘZIK P., 2020, *Budowa i zastosowania korpusu monitorującego MoncoPL*, „Forum Lingwistyczne” nr 7, s. 133–150, <https://doi.org/10.31261/FL.2020.07.11>.
- PRICE G., 2023, *Merriam-Webster Adds Adds 690 New Words to the Dictionary (September 2023 Update)*, Info Docket from Gary Price, 28.09, [on-line:] <https://www.infodocket.com>.

- com/2023/09/28/merriam-webster-adds-adds-690-new-words-to-the-dictionary-september-2023-update/ (dostęp: 20 I 2024).
- SABLAYROLLES J.F., 2019, *Comprendre la néologie. Conceptions, analyses, emplois*, Limoges.
- SIARRI-MESANA Ch., 2015, *Les mots nouveaux attestés entre 1990 et 2012 dans le Nouveau Petit Robert Électronique 2012: une étude lexicologique et lexicographique*, thèse de doctorat, Université d'Aix-Marseille, [on-line:] <https://www.theses.fr/2015AIXM3147#> (dostęp: 20 I 2024).
- SMÓŁKOWA T., 1976, *Nowe słownictwo polskie. Badania rzeczowników*, Wrocław.
- SMÓŁKOWA T., 2001, *Neologizmy we współczesnej leksyce polskiej*, Kraków.
- SMÓŁKOWA T., 2009, *Słownik neologizmów*, „Język Polski” LXXXIX, z. 4–5, s. 263–269.
- SMÓŁKOWA T. (red.), 2013, *Słowa, słowa... Czy je znasz?*, Kraków.
- SMÓŁKOWA T., TEKIEL D., 1977, *Nowe słownictwo polskie. Przymiotniki i przysłówki*, Wrocław.
- TEKIEL D. (red.), 1988, *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 1972–1981*, cz. I: A–O, Wrocław.
- TEKIEL D. (red.), 1989, *Nowe słownictwo polskie. Materiały z prasy lat 1972–1981*, cz. II: P–Z, Wrocław.
- USJP: S. Dubisz (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego*, t. I–IV, Warszawa 2003.
- WAWRZYŃCZYK J., WIERZCHOŃ P., 2017, *Podstawowe informacje o Narodowym Fotokorpusie Języka Polskiego*, Poznań.
- WIERZCHOŃ P., 2010, *Depozytorium leksykalne języka polskiego. Nowe fotomateriały z lat 1901–2010*, t. I, Warszawa.
- WIERZCHOŃ P., 2011, *Depozytorium leksykalne języka polskiego. Nowe fotomateriały z lat 1901–2010*, t. II, Warszawa.
- WIERZCHOŃ P., 2012, *Depozytorium leksykalne języka polskiego. Nowe fotomateriały z lat 1901–2010*, t. III, Warszawa.
- WIERZCHOŃ P., 2014a, *Depozytorium leksykalne języka polskiego. Fotosuplement do Słownika warszawskiego*, t. XI–XXXVIII, Warszawa.
- WIERZCHOŃ P., 2014b, *Depozytorium leksykalne języka polskiego. Fotosuplement do Słownika warszawskiego*, t. XXXIX–XL, Warszawa.
- WIERZCHOŃ P., GRALIŃSKI F., 2016, *Z kart historii „parcia na” neologizmy*, „Poradnik Językowy” nr 4, s. 110–129.
- Wielki słownik języka polskiego PAN. Geneza, koncepcja, zasady opracowania*, praca zbiorowa, red. P. Żmigrodzki, M. Bańko, B. Batko-Tokarz, J. Bobrowski, A. Czelakowska, M. Grochowski, R. Przybylska, J. Waniakowa, K. Węgrzynek, Kraków 2018.

Społecznościowe słowniki neologizmów

- Dico2rue*, [on-line:] <http://www.dico2rue.com/> (dostęp: 20 I 2024).
- Dictionary.com*, [on-line:] <https://www.dictionary.com/> (dostęp: 20 I 2024).
- Dictionnaire Vivant de la Langue Française*, [on-line:] <https://dvlf.uchicago.edu/> (dostęp: 20 I 2024).
- La Parlure. Le dictionnaire collaboratif du français parlé*, [on-line:] <http://www.laparlure.com> (dostęp: 20 I 2024).
- La street cred*, [on-line:] <https://www.lastreetcred.com/> (dostęp: 20 I 2024).

- Neologisms in Journalistic Text*, [on-line:] <https://www.bcu.ac.uk/english/research/english-linguistics/rdues/neologisms-in-journalistic-text> (dostęp: 20 I 2024).
- New thesaurus*, [on-line:] https://new_thesaurus.en-academic.com (dostęp: 20 I 2024).
- Razvezani jezik. Prosti slovar žive slovenščine*, [on-line:] <http://razvezanijezik.org> (dostęp: 20 I 2024).
- Rice University Neologisms Database*, [on-line:] <https://neologisms.rice.edu> (dostęp: 20 I 2024).
- Schimpfwort Lexikon*, [on-line:] <https://www.rindvieh.com/> (dostęp: 20 I 2024).
- Słownik slangu Miejski.pl*, [on-line:] <https://www.miejski.pl/> (dostęp: 20 I 2024).
- The Collaborative International Dictionary of English*, [on-line:] <https://cide.en-academic.com> (dostęp: 20 I 2024).
- Updates*, [w:] *Oxford English Dictionary*, [on-line:] <https://www.oed.com/information/updates/> (dostęp: 20 I 2024).
- Urban Dictionary*, [on-line:] <https://www.urbandictionary.com/> (dostęp: 20 I 2024).
- Vasidas.pl. Slang. Neologizmy. Mowa potoczna*, [on-line:] <https://www.vasidas.pl/> (dostęp: 20 I 2024).

**Micro- and Macro-structure of the Dictionary of Neologisms of the Language Observatory
of the University of Warsaw
Abstract**

The author of the article discusses the principles of acquiring and compiling entries for the crowdsourcing dictionary of neologisms created at the Warsaw University. The dictionary is also briefly shown against the background of other dictionaries of neologisms and other community dictionaries. The sociolinguistic background of the emergence and functioning of new lexical units is also outlined, and the vagueness of the term 'neologism' is signalled.